

מטרתן של מלחמות ישראל

והרעיש לבות המוני-עם — אם אכן אהב ואוהב העם את ירושלים, כפי שפרץ מקרבו בעת הקרבות שלא היו כמותם להקרבה מאז מלחמת הקנאים וכפי שנתבטא בים הד- מעות של שמחה עם בשורת שחרורה; אם כזאת אהבתו של העם את ירושלים, למה צריך היה לאנסו לכך?

אנשי אמונה עמוקה אומרים בפשטות: יד ההשגחה, התגלות חדשה של דרך הכבדת לב פרעה וכל עבדיו עד הפיכת יריבים כחוסין לעבדים לו, אך ורק בכדי שישראל ישוב ויג- אל את ירושלים. ולא לשווא דובר הרבה על כך בימים אלה, שרוח של אמונה דתית תקפה רבים, באשר על דרך השכל לא מצאו הסבר למתרחש. אך גם מי שאינו מוכן להשתמש בהסבר אי-ראציונאלי, כביכול, לא יימלט מן ההכרח להודות שפועלים כאן כוחות עמוקים מן המודע והמושכל-השטחי — יהא ההסבר פסיכולוגי, היסטורי או צירוף שניהם. וגם אם פועל כאן כורח הרי אין זה אותו כורח שטחי- הזדמנותי ששמו: איומיו של נאצר, משגיו של חוסין, כי אם כורח חיובי יותר — ואין צריך לומר עמוק יותר — כורח הגאולה היהודית, שביטויו היפה וקולע ביותר הוא: ביום שחרב בית המקדש נולד המשיח. וכל תחבו- לותיו של השטן, הנכרי או הביתי, להרוג את המשיח לא-יצליחו; לפעמים אף להיפך. לפעמים ממש מגוחך ועצוב הוא שטן זה, כשדווקא תחבולותיו מתגלות למרבית הפא- ראדופס כסלילת דרך לגאולה, כמו שאירע בימים אלה.

יש מטרה אחת, מרכזית ועיקרית, למלחמות ישראל בדור גדול זה. הסיבות והעילות להן אפשר ששונות הן. הכוחות הגלויים, הדוחפים אותנו למלחמות אלו, אפשר שרבים הם אף שליליים — כגון שנאת-יהודים בגלויות או רשעתם וכסלם של אויבים ערבים מסביב — אך כל אלה אינם אלא גורמים מסייעים למטרה החיובית האחת: גאולת ישראל בארץ-ישראל. טוב ויפה הוא להיות חייל ולוחם במלחמה קדושה זו, שקשה היא מיציאת מצרים ואדירה משיבת-ציון ראשונה, ועל כן גם גדול יהיה כבוד הבית השלישי מכבוד שני קודמיו, אם נעשה מדעת ומרצון את מה שאנו עושים לעי- תים קרובות שלא-מדעת ומכפייה. ויכולים מדינאים לשוב ולהכריז בקול-קולות שהמל- חמה נכפתה עלינו — בין אם הם מתכוונים לכך באמת, בין אם נדמה להם שזו חכמה מדינית-טכסטית מועילה — עד כדי הפארא- דופס שגם שחרורה של ירושלים, שזכה להת- רגשות ולהתלהבות עצומה ועמוקה כל כך ואשר על פירותיו לכל הדעות לא נוותר, גם שחרור זה נכפה עלינו; וכל התודה והברכה מגיעות, כמובן, לצבא ישראל שהפך את האונס לרצון, אך אל יקופח חלקו של האונס. ואם אהב ואוהב העם את ירושלים — והלא אהב ואוהב הוא אותה בלי הרף, אהבה הניש- את בנבואה ובאלפי שנות-תפילה, ובדורנו נישאת היא בשירת-האדיר של אהבה זו, שירת אורי צבי גרינברג, ועד לאותו שיר-פתע נלבב של נעמי שמר, שנולד שבועות אחדים בלבד לפני שחרורה, וכמו באקראי ובחלום,

גוש ההיסטורי המרכזי של הארץ; גם כל אלה נסחפו על-ידי מאורעות חיצוניים למר-אית-עין אך פנימיים והכרחיים באמת — כך שגם מי שעוד אתמול הכריז בכנות: אני כפוי, פני לשלום, שר היום במלוא הלב: אני רוצה, וברוכה תהא מלחמה זו. אי-שם, בין העומק הנפשי ההיסטורי ובין מה שקרה, עדיין מת-רוצץ השתדלן האמאנסיפציוני, ובאיצטלא של מעשיות דיפלומאטית ממשיך הוא להש-מיע טיעוני הצטדקות, אך מנבכי העם בהמוניו, שביטויי הלגיטימי היחיד היום הוא הצבא, עולה הרצון הברור והבלתי-מתוסבך להגשמת המטרה המרכזית והעיקרית שלמענה כל בואנו וכל מעשינו פה: גאולת ארץ-ישראל בשביל עם ישראל.

✧

לא שאין בעיות מעשיות, מדיניות-חיצוניות או מדיניות-פנימיות, בעיות קשות וחלקקות. אך גם האמת וגם הניסיון שעד כה מחייבים, שהכול יועמד על בסיס חיובי זה. ואם מדב-רים היום, ובצדק, על רוח אחרת שהיתה בעם ועל מפנה עמוק שהתרחש בו, אין זה אך ורק בתחום היחס למפלגות ולכיתות שנתגלו ברפיון וקטנוניותן — בניגוד לרוח העם — כי אם גם באותו יחס עמוק ושוורשי לארץ בכלל ולאפשרויות הטמונות בנו בפרט. ביי-מים אלה ממש היינו לעם. משמע, לא עוד נרדפים וכפויים וזועקים לחסות, כי אם גוף בעל נפש גדולה ורצון ברור ועצמי ויכולת להגשים רצון זה. אנו רשאים וחייבים לדבר עתה בלשון אחרת מזו המלאכותית וה-נמלצת, שדיברנו בה עד היום. אנו רשאים וחייבים היום לדבר בלשון האמת ההיסטורית, שנתגלתה כחזקה יותר מלשון הפוליטיקנים או הדון-קישוטים למיניהם. רק עכשיו — כדברי נתן אלתרמן באחד ממאמריו ב"מעריב" — אנו נמצאים בארץ-ישראל ולא עוד ב"ישראל". ועובדה זו, שהיא מצד הנגלה פרי הכפייה שכפה עלינו אויב, אך מצד הנס-

ויש לפאראדוקס זה בנים ובני-בנים — בני האמאנסיפציה שהיתה מיסודה ומדעת אנטי-גאולתית וכשלונה הוליד את הציונות, ואף-על-פי-כן נותרו בה בציונות סימני-אופי שלה, כגון: זו ההתנצלות המתמדת, אלה הדיבורים על "זכותנו לקיום", אלו התוספות המתמידות על האידיאלים והקידמה שאנו מביאים עמנו כנימוקי-לווי לזכות קיומנו פה. הערבים אינם חוששים כלל לדבר בפשטות על רצונם להש-מידנו ולמחוק את ישראל מן המפה ואין מגרשים אותם בשל כך מ"משפחת העמים", ואלמלא כוחנו הפיסי היו מגשימים מעשה זה לעיני העולם המתקדם מימין ומשמאל. לעור-מת זאת, כל טיעוני האפולוגיטיקה שלנו, כל ההתנצלות הזאת, כל ההוכחות ש"הותקפנו", ש"יצאנו להתגונן" כדי להציל את קיומנו, לא הן שהקנו ומקנים לנו ידידים שלמים או ידי-דים למחצה, לשליש או לרביע. בעולם הפור-ליטי הרי לא קובע כלל מי "התחיל" כי אם מי "סיים", וודאי לא מי "צדק" כי אם מי "ניצח". אבל בקרבנו עדיין פועמים אותם תסביכים אמאנסיפציוניים, ונואמים שלנו מעל במות העולם נאומיהם כאילו הועתקו מנאומי שת-דלנים יהודים, שנאבקו לשוויון זכויות כשהם אכולים רגשי-אשמה. והרי האוטואמאנסי-פאציה האמיתית מחייבת עמדה שונה לחלוטין: לא זו בלבד שאימי האויבים להשמידנו מתי-רים לנו לאחוז בנשק, גם עצם רצוננו הסוברני לגאול את ארצנו ואת עמנו הוא עניין צודק ולגיטימי, ומבחינתנו קדוש ביותר, ואינו צריך צידוקים נוספים. כל הדרכים האחרות לא הו-עילו לנו. גם אלה שבאמת חישבו להם מטרות אחרות כגון מרכזיים רוחניים, יישובי-מופת וכד'; גם אלה ששללו לכתחילה, ולא רק כהס-וואה אלא באופן עקרוני, את דרך המלחמה; גם אלה שדימו בנפשם בכובד-ראש ובתום-לב שאפשר יהיה לקיים מדינה יהודית באותו מבנה צורני מגוחך שמלפני שבועות מספר, בלי ירושלים העתיקה, חברון ושכם, ובלי ה-

קבענו שהחלטות אר"ם אינן משפט אלא משפח. הגנה נמצאו אישים, שאינם חשודים כלל על "קיצוניות" ולאומנות ר"ל, כגון רחל ינאית בן-צבי בקבלת-פנים בבית הנביא, והגיאוגרף ראף מנשה הראל מעל גלי "קול ישראל", אשר הזכירו לנו אמת שכמעט לא נודעה או נשכחה: חצי-אי סיני סופח למצרים רק לאחר רונה על-ידי הבריטים ובעקבות תככים מדיניים במזרח התיכון. כנגד זה מוזר למדי שרבים מראשי הציונות ה"מעשית", ה"קונס-טרוקטיבית", אינם פוסקים להישבע אמונים לכותל המערבי אך נכונים לוותר על אוצרות הטבע של סיני, שרמו עליהם גאון הפיסיקה יובל נאמן, ועל התועלת שבנוכחותנו על הסף אף — ולו גם כאחד משומרי בינלאומיותו וחרותו כדרך-ימים — וכן נכונים לוותר על שטחים מצויינים להתיישבות בין יהודה והגליל למלא ארץ, עם או אף בלי תכניות התפלת-מים יקרה ביותר. ובכן, לא רק מתוך תחושת מולדת עמוקה לגבי כל הירדן ושכם וגרריו ורמה ויריחו וחברון, ולא רק מתוך הנשימה הרחבה שאנו נושמים בראותנו מפה מיושרת ולא עוד אותה מפלצת-גבולות שמאת-מול, ולא רק הדם הקדוש הזועק מן האדמה ומן הפצעים: לא לסגת, כי אם גם החשבון הכלכלי והמעשי ביותר כדרך לעצמאות כלכלית, גם אלה מצטרפים להגיון ההיסטורי האי-ראציונלי והאמוציונאלי-לכאורה של אר"ם נסיגה עוד מאדמה שנגאלה.

ומאותו בסיס עצמו, חדש לכאורה וישן באמת, בסיס צרכי הגאולה, יש לגשת גם לבעיה השנייה, שקשה היא ללא ספק: בעיית האוכ' לסייג הערבית הנשארת. ודאי שלא טוב הדבר כי לא אירע לנו ה"נס" של תש"ח ולא היתה עזיבה המונית, ואפילו בחברון עיר המרצחים יושבים להם המרצחים עצמם בשלווה ובנחת בבתיהם ובשדותיהם, וגם בבתינו ובשדותינו, ואינם מאמינים ממש למראה עיניהם, שלא היכו בהם, שלא נקמו ולא גמלו להם. מי כמור הם יודע כי "מגיע" להם, ורק כסילים חשוכי-

תר היא פרי רצוננו הסוברני לגאול ארץ ולהיגאל, עובדה זו מחייבת שינוי-ערכים או הכרה בשינוי-הערכים, ועם זאת גם שינוי אישים בצמרת שפיגרה אחר הזרם האדיר, אשר פרץ ממעמקים בשבועות האחרונים לפני המערכה מתוך אותו אינסטינקט שהיה שיא התבונה. לא דומה מצרים העולה על תל-אביב לישראל העולה על שכם ויריחו. אנו שבים לבית-אבות.

ועל בסיס חדש זה, שהוא ישן-נושן ואמת-שבאמת, אין הנימוק של צרכי-בטחון יכול להיות קובע ובלעדי לגבי גבולות המדינה. מותר להסתייע בו אך אסור לבנות עליו, ודאי לא כלפי פנים, אך גם לא כלפי חוץ, ממש כשם שאנו באים ותובעים מיהודים בארצות הרווחה שיעלו ארצה לאו-דווקא לצר-כי בטחון חיייהם, שהרי אין רודפים אותם. בגבולות ששיחררנו עלינו להישאר מפני שב-הם — לפחות — משתרעת ארץ-ישראל. מי יודע אלו המצאות של ערביות יתנו לנו לבטחוננו ובלבד שנסוג. לאן? למה, בעצם, לא לגבולות החלוקה של אר"ם? ואם אנו איננו פוסקים לטעון שפנינו לשלום ואין לנו "תביעות טריטוריאליזם", מדוע לא ניתבע לסגת לגבולות החלוקה תמורת חתימת-שלום — אולי גם כנות — של נאצר או חוסיין או יורשיהם? ברור, שאין להעלות כמעט על הדעת שמישהו יסכים לכך, אפילו לא אותם פרופיסורים שזעקו לפני המלחמה האחרונה "ריווח זמן, ריווח שלום", ואילו שמענו בקולם היינו מושמדים ללא רחם, אך הם לא מצאו אפילו לנחוץ ולמוסרי להודות ב"פומבי בטעותם וחטאם. אולם כשם שאין אנו מעלים על הדעת היום לסגת מלוד ורמלה ויפו, ואין הם מכונים בפנינו שטחים "כבושים", אין כל הגיון לכנות את שכם, יריחו וחברון ככיני זה ולהעלות על הדעת נסיגה מהן. מבחינת המשפט הבינלאומי צודקים אויבים, ומשורתיהם או אדוניהם, המעלים שוב את זכר החלטות אר"ם 1947. אלא מאי? כבר מזמן

ובתנאי בליעבור: בתחומי ארץ-ישראל וב-
שלטון מלא של עם ישראל.

★

שמים וארץ גזרו יחד: בימינו ייגאל העם היהודי מן הגלות, והארץ תהיה לארץ-ישראל. חסדי שמים ורשעי ארץ פועלים כאילו בעלי-ברית המה להגשמת מטרה זו. אך אין אבטור-מאטיות ופאסיביות למרות עזרה זו משמים וארץ. שני גורמים אלה, חסדי שמים ורשעי ארץ, מסייעים ויכולים לסייע בידינו, אך המעש עצמו הוא בידינו ובנפשנו וברוחנו. התנאים החיצוניים הם הטובים ככל האפשר לגבי מעשה גדול חד-פעמי וחסר-תקדים שכזה. נהפוך אפוא את ההכרח לרצון. כל הפלגים האיתנים שבנו כולם — אל אפיק הנהר הגדול לגאולה, מדעת ומרצון ועל דעת האחריות ההיסטורית והשעה הגדולה שלא תחזור עוד. כי אם המטרה אחת היא, המלחמות רבות; לא רק המלחמה בנשק לשחרור הארץ, גם זו המלחמה בטבע האדמה ובטבע האדם ליישובה ולמילואה של הארץ וגם זו המלחמה, אשר כפי הנראה תחריף בזמן הקרוב על שום עמדתה הצאריסטית-סטאליניסטית המחודשת של ברית-המועצות. ועם זאת — גם מלחמה לגאולת בני ישראל ממצרים האדומה. גם שם מתלכדות כאחת סיבה ומטרה למלחמה: הסיבה — סכנת השמדה, המטרה — גאולת עם. ממש כמו בארצנו: בטחון ושחרור. גם אלו מלחמות ישראל, וכולן בגדר ההכרח ובכולן בידינו לנצח. כי לכולן המטרה אחת, גדולה ומופלאה מאין-כמוה: גאולת ישראל.

מרפא שבקרבתנו יאמינו שהם יראו בכך אות לרוחב-לב ויכירו לנו תודה ויכבדונו על כך. בין כה ובין כה בגדר עובדה היא, שרב מאוד הוא מספר הערבים אשר נותרו כיום בגבולנו. חייבים אנו לתת על כך את הדעת, וביישוב הדעת, לאחר שעברה שעת המלחמה. וכשם שבגדר הוודאי וההכרח הוא שברבות הימים — גם על דרך עלייתם של מיליוני יהודים וגם על דרך הגירתם, הנתמכת על-ידינו, של המוני ערבים, שיבתם למולדתם הקדומה (כאשר שבים אנחנו), או הגירתם אל מעבר לים: קאנאדה, אוסטרליה וכדומה — ימעט מספרם של הערבים אצלנו, כך בגדר הוודאי וההכרח הוא שיימצאו פתרונות זמניים, ההולמים את צרכינו, שהם כאמור בהנחת-יסוד: צרכי גאולת ארץ-ישראל בשביל עם ישראל. צרכים אלה בהקשר זה הם גם בטחון וגם סדר. וניתן לעיין ולדון בפתרונות השונים להסדר החיים עד לפתרונות הגדולים וההומאניים-באמת שהם אלה שנרמזו לעיל: עזיבה, הגירה, חילופי אוכלוסין. אך הבסיס לכל הדיונים וההצעות, ובכלל זה שלטון עצמי בתחומים מסוימים, הוא עקרון היות הבעיה עניין פנימי של מדינת ישראל. לא רק הסכמי שביתות-הנשק שבקו חיים, גם "פלשטיין" חייבת לרדת מעל מפה ומעל לשון; יצור מלאכותי זה לא היה בנמצא בגדר עם ואינו בנמצא אף לא כמושג של קאנטון או מדינות שבחסותנו. שלא ייזכר ולא ייפקד עוד, וכן לא שום פטפוטי-הבל על צירופי השטחים ל"ממלכה ההא-שמית". נהיה רחבי-לב ופתוחי-כיס כאשר נהיה, לגבי הערבים שבתחומי מדינת ישראל שבין הגולן והסואץ, אבל על בסיס אחד,

STOCK **BRANDY**
84
ברנדי - ליקר - וורמוט